

Fundacja Wolność od Religii
Organizacja pożytku publicznego
KRS 0000403073
Ul. Fryderyka Chopina 41 lok. 2
20-023 Lublin

Lublin, 13.10.2015 r.

Kuratorium Oświaty w Katowicach
Ul. Jagiellońska 25
40-032 Katowice

Szanowni Państwo,

Działając w imieniu ochrony wolności, praw człowieka i swobód obywatelskich, zgodnie z celami fundacji, którą reprezentuję, zwracam się z wnioskiem o pilną interwencję w celu przerwania sprzecznych z prawem działań Szkoły Podstawowej nr 40 w Sosnowcu ul. Kisielewskiego 4B, 41-200 .

- I. W opublikowanych na stronie internetowej placówki *„Zasadach zapewnienia bezpieczeństwa w szkole”* (Rozdział IX Statut Szkoły) zwraca uwagę punkt 12 *„Uczniowie, którzy nie uczęszczają na lekcje religii w szkole, przebywają w czasie ich trwania w świetlicy szkolnej lub bibliotece pod opieką nauczyciela”* Zapis ten dyskryminuje uczniów nieuczestniczących w szkolnej katechezie oraz narusza zapisy:
 - 1) Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. 1992 r. Nr 36 poz. 155) § 1 ust. 3 *„Uczestniczenie lub nieuczestniczenie w przedszkolnej albo szkolnej nauce religii lub etyki nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek w jakiegokolwiek formie”*
 - 2) Konstytucji RP art. 6 *„Nikt nie może być dyskryminowany bądź uprzywilejowany z powodu religii lub przekonań w sprawach religii”* oraz art. 32 *„Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny”*

Prawidłowo sformułowany zapis powinien odnosić się również do lekcji etyki.

- II. W zamieszczonej na stronie internetowej szkoły „Procedurze przyjmowania i rekrutacji uczniów do klasy I szkoły podstawowej Nr 40 w Sosnowcu” szkoła zawarła zapis o konieczności dostarczenia przez rodziców „Zgłoszenia dziecka do szkoły”. Formularz „Zgłoszenia dziecka do szkoły” stanowiący Załącznik Nr 1 wskazanej procedury, w punkcie „Dane dodatkowe przy zapisie dziecka do szkoły” zawiera pytanie:

„Czy dziecko będzie uczęszczało na religię: TAK / NIE”

Zgodnie z § 1 ust. 2 Rozporządzenia MEN z dnia 14 kwietnia 1992 roku począwszy od dnia 1 września 2014 roku **niezbędną przesłanką** dla zorganizowania w ramach planu zajęć szkolnych nauki religii lub etyki jest uprzednie otrzymanie przez osobę pełniącą funkcję dyrektora publicznego przedszkola lub publicznej szkoły, od rodzica (opiekuna prawnego) lub odpowiednio ucznia, oświadczenia w formie pisemnej podpisanego przez rodzica (opiekuna prawnego) lub odpowiednio ucznia obejmującego oznaczenie imienia i nazwiska ucznia oraz życzenie (deklarację) uczestnictwa w zajęciach z określonej religii lub etyki.

Nie jest przy tym dopuszczalne przez przepisy prawa odbieranie przez szkołę lub przedszkole publiczne od rodziców lub uczniów oświadczeń (negatywnych deklaracji) wskazujących, że uczeń nie będzie uczęszczał na religię lub etykę, lub też przedkładanie rodzicom wzorów oświadczeń, które preferują wybór zajęć z jakiegokolwiek religii lub z etyki. Procedura przyjmowania przedmiotowych oświadczeń od rodziców lub uczniów nie może bowiem naruszać dyspozycji art. 53 ust. 7 Konstytucji RP, który wskazuje, że „Nikt nie może być obowiązywany przez organy władzy publicznej do ujawniania swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania”.

Innymi słowy brak pisemnego oświadczenia, złożonego do dokumentacji prowadzonej przez szkołę uniemożliwia dopuszczenie ucznia do zajęć z religii lub etyki. Wskazujemy, że z istoty rzeczy życzenie rodziców lub uczniów danej szkoły dotyczące uczestnictwa w lekcjach religii lub etyki **nie może być złożone przed zakończeniem kwalifikacji uczniów do szkoły**, zanim dzieci staną się uczniami danej szkoły, a zatem z oczywistych względów nie może być zawarte we wniosku o przyjęcie dziecka do szkoły. W związku z powyższym druki wniosków o przyjęcie dziecka do szkoły, nie powinny zawierać jakichkolwiek odniesień dotyczących zamiaru uczęszczania dzieci na lekcje określonej religii lub etyki lub jednocześnie i określonej religii i etyki, jako informacji żądanej bez podstawy prawnej, z oczywistym naruszeniem prawa oświatowego, jak i art. 53 ust. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

- III. Formularz „Zgłoszenia dziecka do szkoły” zawiera „Oświadczenie rodziców w sprawie uczęszczania ich dziecka **na lekcje religii**”, w którym rodzice wyrażają wolę uczestniczenia w zajęciach **z religii i etyki**”. W związku z powyższym wnosimy o zmianę nazwy druku oświadczenia na „Oświadczenie rodziców w sprawie uczęszczania ich dziecka na lekcje religii/etyki”.

W „Oświadczeniu” umieszczono informację:

„Szkoła informuje, iż lekcje religii/etyki organizowane są:

- w klasie lub oddziale, gdy liczba zgłoszonych uczniów wynosi co najmniej 7*
- w grupie międzyklasowej/międzyoddziałowej, gdy liczba zgłoszonych w całej szkole wynosi co najmniej 3*
- w grupie międzyszkolnej lub pozaszkolnym punkcie katechetycznym, gdy liczba zgłoszonych w całej szkole jest mniejsza niż 7 uczniów*
- w szczególnie uzasadnionych przypadkach w innej formie”*

Natomiast zgodnie z uzasadnieniem do projektu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 marca 2014 roku, począwszy od dnia 1 września 2014 roku, w związku z nową treścią § 2 ust. 2 Rozporządzenia MEN z dnia 14 kwietnia 1992 roku, (z którego usunięto limit 3 uczniów jako minimalny w grupie nauczania religii lub etyki) *„wprowadzenie tej zmiany pozwoli zapewnić naukę etyki każdemu uczniowi zainteresowanemu udziałem w zajęciach z tego przedmiotu, eliminując jednocześnie wskazane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka przypadki odmowy zorganizowania lekcji etyki ze względu na brak wymaganej liczby uczniów.”* *„Zajęcia z etyki lub religii (określonego wyznania) są organizowane nawet dla jednego ucznia. W takim przypadku wskazane jest, aby zajęcia z etyki odbywały się w szkole, w której uczeń ten spełnia obowiązek szkolny lub obowiązek nauki.”*

Wnosimy o wprowadzenie informacji, iż uczeń może uczęszczać jednocześnie na lekcje religii i etyki, otrzymując oceny śródroczne i końcowe z każdego z tych przedmiotów. Uczeń może skorzystać z prawa do nieuczestniczenia w obu zajęciach. Ponadto domagamy się wprowadzenia czytelnej informacji o tym, iż religia i etyka to przedmioty nadobowiązkowe zaś obowiązek zapewnienia opieki szkoły nie jest obligatoryjny, jeśli rodzice zdecydują w tej kwestii inaczej.

Działania Dyrekcji tej szkoły zdają się wskazywać na celowe zniechęcenie uczniów do uczestniczenia w lekcjach etyki. Fundacja doradza szkołom aby „lekcje etyki i religii jako zajęcia dodatkowe i nieobowiązkowe należy umieszczać na pierwszej lub ostatniej godzinie, powinno to stanowić jeden z priorytetów w procesie układania planu lekcji. Umieszczenie lekcji etyki i religii na pierwszej lub ostatniej godzinie pozwoli uniknąć niepotrzebnych. „okienek”, problemów z organizacją opieki lub brakiem opieki dla uczniów nieuczęszczających na katechezę, a także ich stygmatyzowania. Takie rozmieszczenie zajęć dodatkowych pozwoli szkole i uczniom uniknąć również ewentualnego kłopotu związanego z rezygnacją lub zgłoszeniem chęci uczestnictwa w zajęciach dodatkowych w trakcie roku szkolnego. Uczestnictwo w lekcjach etyki i religii jest prawem ucznia, ale nie jego obowiązkiem, w każdej chwili można więc spodziewać się wniosków o zapisanie lub wypisanie z zajęć, obowiązkiem zaś szkoły jest zrealizowanie woli rodziców lub pełnoletnich uczniów. Całkowicie równe traktowanie obydwu przedmiotów w planie lekcji jest niezbędnym warunkiem,

by nie dochodziło do sytuacji o znamionach dyskryminacji. Jeśli z założenia wpisywane są w plan lekcje religii, to powinny być również wpisane lekcje etyki, każde inne rozwiązanie faworyzuje jeden przedmiot względem drugiego. Nawet jeśli w momencie układania planu lekcji nie ma zgłoszeń chętnych na lekcje etyki, co może być naturalne wobec wciąż niskiej świadomości społecznej w tym temacie, należy przewidzieć w planie miejsce na takie zajęcia. Podobnie należy unikać dyskryminującej praktyki, w której jeden z przedmiotów jest w dogodnych dla uczniów godzinach, drugi natomiast organizowany jest bardzo wcześnie rano lub wyjątkowo późnym popołudniem. Nie powinno być również tak, że uczniowie uczęszczający na katechezę mają te zajęcia bezpośrednio po innych lekcjach, natomiast na etykę trzeba czekać" (fragment z „Rekomendacje dla szkół opracowane w ramach projektu „Równość w szkole” - Dyskryminacja uczniów niewierzących i nieuczestniczących w lekcjach religii”).

Wnoszę o pilne przeprowadzenie kontroli doraźnej i usunięcie dyskryminujących zapisów w dokumentach szkoły, jak również zmianę praktyk w niej stosowanych w odniesieniu do praw mniejszości bezwyznaniowej i mniejszości religijnych w szkole. Proszę o informację na piśmie w sprawie podjętych działań.

Z poważaniem

Dorota Wójcik
Prezesa Zarządu

